

Nowy

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

CENA PRENUMERATY: w Łodzi z odnośnym do domu i na prowincji rocznie Mk. 27, półrocznie Mk. 13.50, kwartalnie Mk. 6.75, miesięcznie Mk. 2.25. Zagranicą kwartalnie Mk. 7.50

Czwartek, 20 grudnia 1917 r.

CENA OGŁOSZENIA: Na stronie I-iej w tekście mk. 1.75 t. za wiersz pół. Jedno-tamowy Nekrologia i Reklamy 75 t. za wiersz pół. Ogłoszenia zwykłe 50 t. za wiersz pół. Drobiazgi 7 t. za wyraz

Łódzki Komitet Rozdziału Chleba i Maki

Wobec do wiadomości, że z powodu nadchodzących świąt Bożego Narodzenia sklepy miejskie sprzedawać będą chleb już w piątek i sobotę, dn. 21 i 22 b. m. na karty nowego okresu 67-go, i że cztery odcinki ćwierćfuntowe na chleb poważniała do nabycia jednego funta maki pszennej, zamiast chleba.

Odcinek cukrowy karty tegoż 67-go okresu daje zaś prawo do nabycia 16 funtów, tak wydrukowano, lecz 32 funtów cukru

Przegląd polityczny.

Łódź, 20.XII. 1917.

Zgodnie z warunkami zawartego rozejmu na froncie wschodnim czynią się już przygotowania do rozpoczęcia rokowań pokojowych. Jak głoszają depesze wczorajsze, kanclerz Rzeczy niemieckiej, dr. Hertling, oraz sekretarz stanu do spraw zagranicznych, dr. Kühlmann, wyjechali do kwatery głównej dla porozumienia się z dowództwem naczelnym co do sytuacji, wytworzonej przez rozejm. Rosja wywiera wpływ na swych sprzymierzeńców co do rozpoczęcia rokowań o pokój powszechny, w każdym jednak wypadku gotowa jest do zawarcia odrębnego pokoju. Dla Rosji wojna jest już skończona. Tego samego zdania są dzienniki niemieckie. „Berliner Tageblatt” uważa za rzecz znamienitą, że warunki traktatu o zawieszeniu broni podane zostały do wiadomości publicznej natychmiast po jego podpisaniu bez żadnych ograniczeń ich treści.

„Lokal Anzeiger” pisze, że po tylu tajnych traktatach, zawartych przez koalicję, traktat rozejmu, jawny i jasny w swej ośniewi, nabiera doniosłego znaczenia. Zaszczepny i korzystny dla obu stron pokój może być zawarty bez wielkiego trudu.

W Brześciu Litewskim przedstawiciele obu stron dowiedli, że przy dobrej woli może być znaleziony punkt wyjścia z labiryntu wojny, do którego wprowadzili Rosję i Niemcy niesumienni doradcy cara Mikołaja II. „Post” pisze: Od przyznania narodowi rosyjskiemu dziełła rus 22-ga wojny tej klikki, która w sierpniu 1914 potrafiła zlamać uciążenia pokojowe cara Mikołaja. Jesteśmy gotowi zawrzeć z Rosją długotrwały pokój honorowy, oparty na wzajemnym zaufaniu i przyjaźni. Oba kraje mają do wzajemnej wymiany dość wartości kulturalnych, gospodarczych i darów przyrody, by tewały przyjazny między nimi stosunek. Otu stronom przyjaźni korzyść. „Germania” w artykule wstępny wyraża życzenie, by wiadomość o pokoju na wschodzie starożytno rozgłoszona została w krajach zachodnich.

Podobnie na wschodzie da świadectwo swemu o szczerych intencjach wojennych państw centralnych.

Kanclerz Rzeczy, dr. Hertling, wypowiedział swej na wynurzenia rozejmowe Lloyda George'a wyrażając, że aby mogła być mowa o pokoju na zachodzie, niezbędną jest

zmiana osób w krajach zachodnich, stojących obecnie u steru władzy.

Na zmianę tę zanoszą się już we Włoszech, gdzie, jak wiadomo, odbywają się od paru dni tajne posiedzenia parlamentu włoskiego. Cenzura włoska nie pozwala gazetom nie pisać o tych posiedzeniach, pomimo to do wiadomości publicznej przedostają się wieści o tych tajnych naradach parlamentarzystów włoskich.

Depesza Wschodniak Agencji Telegraficznej z Turynu donosi, jakoby wskutek tych tajnych narad, Sonnino miał ustąpić z gabinetu Orlando, który również jest zachwiany. Natomiast wielkie widoki dotąd do steru władzy ma Giolitti, jak wiadomo, przeciwnik wojny i zwolennik przyłączenia państwami centralnymi, które rząd włoski zerwał. Organ angielski „Sunday Times”, jak donoszą z Londynu, pisze, że wieści o zawieszeniu broni wywarła tam wielkie wrażenie. „Times” informuje na podstawie relacji swych korespondentów z Rosji, że nie ulega wątpliwości, iż Rosja dąży do ogólnego zawieszenia broni, jest przytem gotowa do zawarcia odrębnego pokoju. Pokój pomiędzy państwami centralnymi a Rosją jest nowym zwrotem wojny powszechnej, doniosłym w skutkach zarówno dla Rosji, jakoteż i dla koalicji. Niemcy, po zawarciu pokoju, także będą mieli rezerwy, że na wiosnę roku przyszłego na froncie zachodnim mogą być tylko prowadzone walki obronne. O ofensywie mowy być nie może, choćby z uwagi na tysiące dział, które Niemcy wzmocniła swoją artylerię. Musimy faktem śmiało spojrzeć w oczy, pisze „Times”. Stanowisko Lenina po zawarciu rozejmu jest silnie umocnione, a choćby nawet doszło do zmiany rządu, wojna dla Rosji jest już stanowczo skończona. Znalazła się ona teraz już poza koalicją, chociaż traktaty przymierza nie są wymówione.

I istotnie, oderwanie się Rosji od koalicji jest dla tej ostatniej ciosem dotkliwym. Na pomoc Japonii nie ma co liczyć. Wyraziła ona jasno i wcale niedwuznacznie, że niema dla niej interesu wysyłania wojsk japońskich do Rosji lub na zachodni front Europy. Ekspedycja podobna osłabiła by tylko Japonię, dla której rzeczą obojętną jest, czy państwa europejskie walczą między sobą lub nie. Interesy Japonii koncentrują się w Chinach i na Oceanie Spokojnym.

Wysłanie dwumilionowej armii japońskiej do Europy wymagałoby 1000 okrętów po 4000 ton pojemności każdy. Wojska te należałoby zaopatrzyć w żywność i żywność, dowożone z Japonii z uwagi na odrębny

rodzaj broni i odrębny sposób odżywiania ludzi.

Kolej syberyjska już i tak przeciążona jest transportami i nie może służyć do przewozu tak licznego wojska.

Zresztą Japonia nie widzi interesu w zaostrzaniu swych stosunków z Rosją, dziś przedstawiającą się w sposób dość zadawalający. Lepiej będzie dla koalicji i Japonii, jeśli ta ostatnia porzuciłaby na pilnowaniu sytuacji na Oceanie Spokojnym.

St. Ep.

Parlament niemiecki a układy pokojowe.

Kilka pism, omawiając rokowania w sprawie pokoju, odbywające się w Brześciu Litewskim, wskazują konieczność współuczestnictwa w rokowaniach pokojowych przedstawicieli parlamentu niemieckiego. Szczególnie wielki nacisk kładzie na to organ partynny frakcji socjalistycznej „Vorwärts”, który ubolewa, że w tej godzinie o wszechświatowym znaczeniu i doniosłości nie zeromadzili się przedstawiciele narodu na obrady. Wspomniane pismo pisze:

„Być może, uznane teraz niedługo z posłów obywatelskich, ile słuszności mieli socjaliści, gdy występowali i głosowali z taką stanowczością przeciwko odroczeniu parlamentu, oczywiście rokowań nie może prowadzić zgromadzenie 397 posłów, ale jak najbliższy kontakt pomiędzy rządem a przedstawicielami narodu byłby dzisiaj koniecznością, a jeżeli kiedykolwiek pokładamy nadzieję i życzymy sobie, aby teraz przynajmniej doszło jeszcze do jak najbliższego i najbardziej zaufanego kontaktu pomiędzy rządem a przedyum poszczególnych frakcji. Zwłaszcza dla frakcji socjalistycznej niema innej pracy pozytywnej, do którejby nie przyłożyła ręk z większą gorliwością, jak teraz, gdy chodzi o przeprowadzenie akcji pokojowej. Ze jeden z naszych przesłów frakcyjnych, towarzyszu Scheidemann, udat się w sprawach pokojowych do Sztokholmu, o tem powszechnie wiadomo”.

„Vossische Ztg.” pisze w tej samej sprawie:

„Uchodzi za pewnik, że pomiędzy rządem naszym a Rosją toczą się rokowania. Ponieważ wchodzi tu w rachubę nie tylko sprawy wojskowe, lecz naderwszystko też zagadnienia charakteru politycznego i gospodarczego, przeto wylana się pytanie, czy układy te powinny odbywać się bez poinformowania parlamentu o zamiarach rządu. Co najmniej powinna się zebrać natychmiast komisja główna parlamentu, celem poinformowania jej o przebiegu rokowań pokojowych”.

Do Młodzieży Polskiej.

Wczorajsze pisma warszawskie zamieściły następujący komunikat: Niema serca polskiego, które nie współczułoby szczerze losowi jeńców z Benjaminowa i Szczypiorna, które nie zdrząłoby bólem wobec cier-

pień, jakie stały się ich udziałem. Nie dziw więc, że młodzież, jako najwrażliwsza i najżywiej czująca część społeczeństwa, nie może spokoju, nie znieść myśli o tych cierpieniach i w doraźnym odpiechu, w wybuchu głosego protestu, daje ujście przejęmu jącemu ją uczuciu eburzenia i rozgoryczenia.

Rozumjemy ten poryw serc szlachetnych i młodych. Nie w roli więc mentorów, strofujących niewczesną porywczosć młodzieży, lecz jako starci i bardziej w cierpieniach zahartowani zwracamy się do naszych młodych współrodaków w momencie zrozumiałego ich po dnienienia.

Zwracamy się do Was, Młodzieży Polska, nie dla tego, byśmy zalecał Wam chcieli obojętność wobec cierpiących braci naszych, lecz jedynie w imię najwyższej, a wspólnej nam wszystkim sprawy wyzwolenia Ojczyzny, której byt i przyszłość od czynów dzisiejszych zależy i na naszej tylko spoczywa odpowiedzialności. Poczućcie wspólnego celu dają nam prawo zwrócić się do Was z poročenem wezwaniem, abyście w dążeniu do chwili, w której staniecie się panami w swoim domu, wybierali metody bardziej skuteczne i celowe od manifestacji, których złowrogie skutki z góry przewidzieć się dadzą. Manifestacje te łatwo stłumione będą siłą zbrojną, krew w nich przelana nie użyje ojczyście niwy pod przyszły postaw wolności, lecz stanie się podbudką do dalszego bezsilnego szamotania się z przemocą, do coraz większego rozstroju słabego organizmu narodowego, a w konsekwencji spowoduje jedynie dalsze represje. Takie wyniki zrozumiałych dla nas, lecz bezowocnych porywów w naszym nie przybliżą nas do zwycięstwa sprawy polskiej, lecz staną się raczej tryumfem tych liczących a wrażliwych czynników, w których interesie leży osłabienie, a nawet zanik materialnych i moralnych sił naszych. Czyż w tych ciężkich i przytomowych chwilach, gdy na szalonych dziejach waży się losy Polski, nie jest pierwszym obowiązkiem każdego Polaka zastanowić się głęboko, aby nie rozważnym krokiem nie spowodować tryumfu sił wrogich kosztom własnej kręski. Bądźcie pewni, że władze polskie nie będą potrzętywać aż tak wstrząsających pobudkami do wyłączenia wszelkich usiłowań na pomysłomiu rozstrzygnięciu tej bolesnej sprawy.

Nie szukajcie więc osiągnięcia wspólnych celów na drodze wszelkich odruchów, a sami gotujcie się do przyszłej walki o prawa Polski przez właściwe współdziałanie z całym społeczeństwem, przez skupienie się w celu mnożenia mocy ducha Narodu, a nie rozpraszanie swych sił w bezplodnych manifestacjach.

Wierzymy niezłomnie, że was głos nasz szczerzy i wezwanie roztropne w chwili uniesienia—zrozumiane zostaną przez Was głęboko i przyjął tak, jak od nas pochodzi: wprost z serca w serce.

Warszawa, 14 XII 1917.

sekretariat Międzypartyjnego Komitetu Politycznego.

Kronika

— **Na pogrzeb d-ra Brudzińskiego** wyjechała do Warszawy delegacja T-wa lekarskiego m. Łodzi, oraz naczelny lekarz szpitala Anny-Marji, dr. Tomaszewski.

— **Wiece nauczycielstwa.** — Dziś, w czwartek dnia 20 b. m. o godzinie 8-oj wieczorem, odbędzie się w lokalu Stow. nauczycieli chrześcijan zebranie ogólne nauczycielstwa szkół średnich.

Najważniejszym punktem porządku dziennego, będzie wniosek zwolnienia wieceu nauczycielskiego, na którym omówione być mają sprawy związane z palącą kwestją uregulowania pracy zawodowej i warunków materialnych nauczycielstwa szkół średnich.

Od liczby obecnych na zebraniu dzisiejszym nauczycieli szkół średnich zależy, poniekąd, aby wniosek ten przeszedł, powinni też stawić się w komplecie i zasadniczo sprawę zorganizowania wieceu zdecydować.

— **Z inspektoratu szkolnego.** Nie wszystkie jeszcze szkoły elementarne prywatne nadesłały do biura Inspekcji (Średnia № 14) wykazy nauczycieli, plan zajęć etc. Webec upływania prekluzyjnego terminu z dniem 23 grudnia Inspekcja Szkolna za naszym pośrednictwem przypomina, aby kierownicy tych szkół przyspieszyli nadesłanie odcinnych danych.

— **Z Magistratu.** Magistrat przychylił się do życzenia Rady Miejskiej w sprawie opiekowania się ubogimi rodzinami, wychodzącymi z domów izolacyjnych i przekazał tę sprawę wydziałowi niesienia pomocy biednym.

Na ostatnim posiedzeniu przyjął do wiadomości wyrażone przez Radę Miejską życzenie utrzymania wydziału szkolnego i dalszego sprawowania jego czynności, i postanowiono zastosować się do tego dezyderatu.

— **Zatwierdzenie nominacji.** Zgodnie z wnioskiem wydziału niesienia pomocy biednym, magistrat zatwierdził p. Pruszyńskiego w godności dzielnicowego.

— **Na rachunek subsydjum.** Na skutek prośby rady opiekunów 5-klasowej szkoły handlowej T-wa szerzenia wiedzy handlowej, oraz uchwały Rady Miejskiej, na mocy której Towarzystwu temu przyznano subwencję, postanowiono wyasygnować na poczet tej zapomogi 3000 mk.

— **W sprawie walki z gruźlicą.** Na odbytem wczoraj posiedzeniu organizacyjnym Komitetu do walki z gruźlicą obecni byli: kierownik Wydziału zdrowotności dr. Jasiński, lekarz powiatowy dr. Skalski, dr. Dąbrowski, dr. Frenkel, dr. Gundlach, dr. Maybaum, dr. H. Kon, dr. Rosiewicz, dr. S. Sterling, dr. Sterling, Okuniewski, dr. Tocherman, dr. Tomaszewski, oraz inż. Klocman i J. Wende.

Dr. S. Sterling przedstawił szczegółowy plan organizacji walki z gruźlicą, obejmujący organizację pomocy i opieki nad osobami dotkniętymi gruźlicą.

Plan ten postanowiono przedstawić do oceny wydziałowi zdrowotności, a następnie magistratowi do zatwierdzenia.

— **Ze Związku harcerstwa polskiego.** W dniu 21 b. m. w sali szkolnej przy ul. Wólczańskiej № 55 o godz. 6 wieczorem odbędzie się ogólne zebranie członków Patronatu Związku harcerstwa polskiego, z następującym porządkiem dziennym: Sprawozdanie Zarządu i Komendy; wybory do Zarządu i Komisji rewizyjnej; wolne wnioski.

Na zebranie to Zarząd zaprasza członków Patronatu, oraz te osoby, które sympatyzując z ideą skautingu, chciałyby poznać działalność Z. H. P. i zapisać się na zebraniu na członka Patronatu.

— **Ferje w sądach.** W dniu wczorajszym po raz ostatni w roku

bieżącym rozważano sprawę w sarsko-niemieckim sądzie okręgowym.

Następne rozprawy sądowe rozpoczyna się w pierwszych dniach stycznia r. p.

— **Choińska w szpitalu Anny-Marji.** Wystawienie choinki w szpitalu Anny-Marji odbędzie się w niedzielę dn. 23 b. m. o godz. 5-tej po południu. W żadnej innej instytucji uroczystość choinki takiego nie wywiera lezaru na obecnych, jak w szpitalu Anny-Marji. Zbudowany przez małżonków Herbstów dla uczczenia jedynego dziecka, szpital ten, wzorowo prowadzony jest prawdziwym uzdrowiskiem dla maluszków bez różnicy wyznania i stanu. Światło choinki, uśmiech na bladych licach dzieci, śpiew i dobrane podarki do tej obecnych wzruszają. Dlatego też panie i panowie z komitetu, goście z miasta, lekarze i siostry-pielęgniarki tak chętnie zbierają się pod choinką właśnie w szpitalu dla dzieci. To też i w roku bieżącym Komitet pań wraz z przybyłym radą zarządzającej L. Chrz. T-wa Dobrocz. oraz zarządem szpitala serdecznie wszystkich na tę uroczystość zapraszają.

— **Dni świąteczne w szkołach.** Inspektor szkolny okręgu m. Łodzi rozesłał do kierowników miejskich szkół polskich, niemieckich i żydowskich okólnik, w którym komunikuje, iż z rozporządzenia dyrektora departamentu wyznań religijnych i oświecenia publicznego wakacje świąteczne Bożego Narodzenia trwać będą od południa 23-go b. m. do dn. 7-go stycznia r. p. włącznie. Wznowienie lekcji wyznaczono na dzień 8 stycznia. Oprócz tego wolne od zajęć będą następujące dni w 1917-18 roku szkolnym: 2 lutego (N. M. P.); dni 11, 12 i 13 lutego (Ostatki i Popielec); wakacje świąteczne Wielkanocne od południa dn. 23 marca do dnia 7 kwietnia włącznie (początek lekcji 8 kwietnia od rana); dzień 8 maja (święto narodowe); 8 maja (św. Stanisława); 9 maja (Wniebowstąpienie); 20 maja (Zielone Świątki) i 30 maja (Boże Ciało). Corocznie wolne od zajęć w szkołach z powodu świąt narodowych są: 1) dzień 3 maja; 2) w wyjątkowych wypadkach dzień wakacyjny przez specjalne rozporządzenie departamentu. Wszystkie inne święta narodowe należy obchodzić w szkołach bez przerywania biegu zajęć szkolnych, przenosząc obchody uroczyste bądź na najbliższą niedzielę lub święto, bądź też na godziny popołudniowe.

W rocznice narodowe należy również na lekcjach urządzić pogadanki o ważnych wypadkach historycznych i drogich dla narodu postaciach.

— **Akademia Mickiewiczowska.** W nadechdzącą niedzielę, dn. 23-go b. m. odbędzie się IX koncert popularny Łódzkiej Orkiestry Symfonicznej pod dyktando Bron. Szulca. Koncert ten, z okazji 120 rocznicy urodzin Adama Mickiewicza, poświęcony będzie w Akademii Mickiewiczowskiej, z łaskawym współudziałem dyrektora Teatru Polskiego p. St. Stanisławskiego (deklamacja) i Jana Nepomucena Millera, który wygłosi prelekcję literacką o Adamie Mickiewiczu.

— **Wyniki kwarty.** Kwarta, urządzona w dniu 8 i 9 grudnia narzecz trzech ochron Chrz. T-wa dobroczynności, z powodu złej pogody, nie dała takiego rezultatu, takiego należało się spodziewać. Doshód brutto wyniósł mk. 2272, rb. 71 i koron 19. Po potrąceniu zaś wydatków w wysokości 460 mk., czysty zysk wykazuje mk. 1812, rb. 81 i kor. 19.

— **Do nauczycieli.** Stowarzyszenie nauczycieli chrz. odwołuje się za naszym pośrednictwem do całego nauczycielstwa, aby, jak w roku ubiegłym, udzieliło kwatery tym kolegom i koleżankom z prowincji, którzy przybędą do Łodzi na „Konferencję Pedagogiczną“ w czasie ferji świątecznych. Zgłoszenia przyjmie kancelaria Stow. codziennie od 5-7, Andrzeja 4. III piętro.

— **Z Kola pomocy dla legjonistów.** Czysty zysk z premjery „Nocy listopadowej“, urządzonej na dochód Kola w Teatrze Polskim w dniu 29 ub. m., wyniósł: ze sprzedaży biletów wstępu (po opłaceniu kosztów) mk. 716.20, ze sprzedaży programów w Teatrze mk. 328.50, z nadatków mk. 114.00 — ogółem mk. 1158.70.

— **Chleb i cukier na święta.** Z powodu nadchodzących świąt Bożego Narodzenia sklepy łódzkiego komitetu rozdziału chleba i mąki sprzedawać będą chleb już w piątek i sobotę, 21-go i 22-go b. m. na karty nowego okresu (67) przyczem cztery ewierfuntowe odcinki na chleb-upo, ważniąc do nabycia jednego funta mąki pszennej, zamiast chleba.

Odcinek cukrowy karty tegoż 67 okresu daje zaś prawo do nabycia nie 16 funtów, jak wydrukowano, lecz 32 funtów cukru.

— **Podział nafty.** Wydział zaprowiantowania miasta przyjmuje od przyszłego poniedziałku prośby od ludności, nie posiadającej gazu i światła elektrycznego w mieszkaniach, na otrzymanie nafty.

— **Wielka wygrana.** W ósmym dniu ciągnięcia loterii R. G. O. wielka wygrana 100.000 marek padła na los № 30124, znajdujący się w Łodzi, w kolekcji p. H. Nowarowej.

— **Zjazd rzemieślników żydów.** Rzemieślnicy żydzi postanowili przyspieszyć zwolnienie zjazdu. — Charakterystyczny jest motyw tego pośpiechu: „ponieważ przedstawiciele nowego państwa polskiego wrzucili życzenie poznania bliżej spraw żydowskich, należy urządzić zjazd, który przedstawi żądania i potrzeby rzemieślników żydów“. Zjazd ma się odbyć w Łodzi dn. 15-go lutego 1918 r.

Z prowincji.

— **Z Pabjanic.** Z okazji nadchodzących świąt Bożego Narodzenia karty chlebowe, wydane przez Centralę chleba i mąki, upoważniają każdego posiadacza do nabycia czterech i pół funta chleba, t. j. o jeden funt więcej, niż zwykle.

Centrala chleba i mąki otrzymała od zarządu monopolowego większą partię papierosów, w celu podziału pomiędzy sklepy i handlowców.

— Magistrat nabył większą ilość trepów dla biednych miasta, sprzedając je po cenie kosztu.

Z Warszawy.

Z ministerjum oświaty — Sekcja szkół średnich — Zamknięcie konserwatorjum. — S. p. M. Spokorny.

Ministerjum wyznań religijnych i oświecenia publicznego rozesłało do szkół średnich ogólnokształcących niepaństwowych okólnik № 1, zawierający szereg wskazówek postępowania dla pp. właścicieli, kierowników oraz zarządców tych szkół. Do okólnika dołączono kwestionariusze, które powinny być wypełnione i odesłane do ministerstwa możliwie wcześnie, a w każdym razie przed dniem 25 stycznia 1918 r.

— Naczelnikiem sekcji drużej szkół średnich w ministerstwie oświaty został dyr. W. Górski.

— Warszawskie konserwatorjum muzyczne od wczoraj z powodu reorganizacji wewnętrznej, aż do odwołania zostaje zamknięte.

— Zarządzenie ostatnie co do zamknięcia gazu dotkliwie odbija się na życiu mieszkańców Warszawy. Dla całych ich mas gaz jest nietylko środkiem oświetlenia długich wieczorów zimowych, ale jedynym sposobem do ugotowania posiłku.

Wczoraj wiele sklepów z powodu braku światła było wieczorem zamkniętych.

— Zmarł onegdaj w Warszawie Maurycy Spokorny, były dyrektor tramwajów miejskich.

Staraniem Spokornego zamieniono trakcję konną na elektryczną.

Był również Spokorny jednym z założycieli warszawskiego „Teatru Polskiego“. Żył lat 58.

Wojna.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowe)

Wielka Kwatera Główna, 19-go grudnia.

Zachodnia widownia wojny

Front ojsk gen. feldmarszałka Ks. prechta Bawarskiego

W poszczególnych odcinkach frontu flandryjskiego, na południowym brzegu Scarpe, pod Moenvres i Graincourt działalność artyleryjska była po południu ożywiona.

Front Niemieckiego Następcy

W odważnem natarciu oddział szturmowy wzięł na północ-wschód od Craonne pewną ilość francuzów do niewoli.

Lotnicy nasi zaatakowali bombami Londyn, Ramsgate i Margate i osiągnęli dobre skutki.

Porucznik Bongartz odniósł 27 zwycięstwo w powietrzu.

Wschodnia widownia wojny

Nic nowego.

Front macedoński.

Po obu stronach Wardaru ożywiona działalność ogniowa.

Włoska widownia wojny.

W ciągu dnia gwałtowna walka artyleryjska między Brentą a Piawą. Po silnem działaniu ogniomów włoska austriacko-węgierskie wzięły szturmem Monte Asolone oraz stanowiska wieców, przylegające doń od północy zachodu i północy wschodu. 40 oficerów i przeszło 200 szeregowców wzięto do niewoli.

Natarcia włoskie na wschód od Monte Solarole spotły na niczem.

Pierwszy Generał Kwatermistrz Ludendorff.

Więści z Rosji.

Wojna domowa.

Biuro Reutersa donosi z Petersburga pod datą 18 b. m.: — Wojna domowa szerzy się wzdłuż Wołgi w kierunku północnym i od Astrachania do Samary. Astrachan znajduje się we władzy bolszewików. Donoszą jednak, iż wczoraj kozacy znadawali się w odległości zaledwie 20 km. od miasta. Walka rozpoczęła się już zapewne. Bolszewicy posiadają liczne karabiny maszynowe, lecz zato nie mają niemal wcale większych dział, gdy tymczasem kozacy prowadzą ze sobą lekkie działa polowe. Od Orenburga kozacy pod wodzą Dorotowa ruszyli na Samarę.

Niepodległa Białoruś.

„Le Temps“ dowiaduje się z Petersburga, iż wkrótce odbędzie się tam zjazd przedstawicieli organizacji białoruskich, [na którym ma być proklamowana niepodległość Białorusi.

Otwarcie banków.

Na skutek porozumienia pomiędzy komitetem zjednoczenia banków prywatnych i komisarzy banku państwa, od dnia 18 grudnia banki zostały otwarte i rozpoczęły swe czynności.

Ujęcie Aleksiejewa i Rozianki.

SZTOKHOLM, 19.12. — Z Petersburga donoszą, że generał Murawjów dowódzca wojsk bolszewickich, która wzięty do niewoli Kaledina, wkroczył do Rostowa nad Donem i zajął to miasto.

W towarzystwie Kaledina przebywali: były generałissimus, generał Aleksiejew i były prezes Dumy Rodzianko, których również wzięto do niewoli.

W dniu dzisiejszym rozstał się z tym światem po długich i ciężkich cierpieniach,

Tomasz Wyroskiewicz

kawaler
b. obywatel m. Dąbia, długoletni pracownik zakładu rzeźbiarsko kamieniarskiego firmy Fr. Szymańskiego.
Wyrowadzenie zwłok z domu żłoby przy ul. Konstantynowskiej № 61 nastąpi w dn. 21 b. m. o godz. 3 po poł. na stary cmentarz katolicki.
Na smutny ten obrząd zaprasza krewnych przyjaciół i znajomych.
Stroskana Rodzina.

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy oddali ostatnią posługę nieodżałowanej pamięci

ALICJI z BIRNBAUMOW

HIRSZBERGOWEJ

składają serdeczne podziękowanie nieutuleni w żalu
Mąż, Rodzice i Rodzina.

Rozbrojenie maksymalistów.

Ukraińcy rozbroili wojska maksymalistyczne i wydalili je z gubernii kijowskiej i miasta Konotop.

Rozgromienie Antonin.

Z Petersburga donoszą przez Sztokholm, że ofiarą rozgromu padły także słynne Antoniny, własność Józefa hr. Potockiego. Hr. Potocki wybrał się na pogrzeb ks. Sanguszki do Sławuty, odległej o jakie 40 wiorst od jego majątku. W połowie powrotnej drogi przywołał jeden ze służb dworskiej z hłobową wieścią, że zoddactwo doszczętnie zniszczyło pałac i z ziemią go zrównało. Hr. Potocki, zamiast do siebie, musiał skierować się do Kijowa. W Antoninach, podobnie jak w Sławucie, znajdowały się cenne dzieła sztuki.

Co się dzieje w Kijowie?

Korespondent „Täglich Rundschau“ donosi ze Sztokholmu: Wiadomości, nadchodzące z Kijowa są tak sprzeczne i niepewne, że trudno zdać sobie sprawę z istotnego stanu rzeczy, zdaje się jednak pewnym, że był tam istotnie zamierzony zamach bolszewików na radę ukraińską, ale że rada zdolała go uprzeczyć. Kijowska rada robotników i żołnierzy miała się oświadczyć za radę ukraińską, lecz złożona z wielkorosów załoga miejscowa była temu przeciwna, wobec czego rozbrojono ją, a według innej wersji, miała opuścić miasto i znaleźć się już w drodze do Moskwy. Przywódców bolszewików w Kijowie aresztowano. O ile się zdaje, doszło też do walk, podczas których byli zabici i ranni.

W każdym razie władza znajduje się w Kijowie obecnie w rękach rady ukraińskiej, choć położenie jej jest niebezpieczne, pomiędzy wielkorosyjską północą, a sprzyjającą bolszewikom Odesą i flotą morza Czarnego.

Znamienem jest że misje wojskowe koalicji znajdują się obecnie w Kijowie.

Rząd ukraiński zmuszony będzie, jak się zdaje, współdziałać w usiłowanjach obalenia rządu bolszewickiego w Rosji, aby się utrzymać, a

nawet wezwał już podobno członków konstytuancy, aby zebrali się w Kijowie. Na wezwanie to jednak odpowiedział chyba tylko socjaliści rewolucjonisci.

Unieważnienie pożyczek.

Do „Timesa“ donoszą z Petersburga, że rząd komisarzy ludowych ma zamiar unieważnić wszystkie rosyjskie pożyczki zagraniczne, ponieważ stwierdzono już z całą pewnością, że sprzymierzeńcy odmawiają wzięcia udziału w rekowaniach pokojowych.

Ultimatum rady pełnomocników.

Doniesienie Petersburskiej Agencji Telegraficznej: W interesie jedności i braterstwa masy robotników, uciskanych i wyzyskiwanych w walce z socjalizmem, oraz wobec uznania tych zasad przez rezolucje rewolucyjnych przedstawicielstw demokracji, rada, rada pełnomocników ludowych potwierdza prawo wszystkich narodów wielkiej Rosji, uciskanych przez panowanie carskie i mieszczactwo, do swobodnego rozwoju łącznie z prawem do oderwania się od Rosji.

Rada pełnomocników ludowych uznaje tem samym niezależność Ukrainy, jak również jej prawo do zupełnego oderwania się od Rosji. Prawa narodowe i niezależność narodu ukraińskiego zostały uchwalone przez radę pełnomocników ludowych bez ograniczeń i warunków.

W oświadczeniu rady pełnomocników ludowych powiedziano następująco: Rada ukraińska powzięła się rozbroić wojska rad, znajdujące się na Ukrainie. Rada popiera sprzyśnięcie przeciwko rządowi rad i osłania tem samym, wrogi rewolucji, ruch kaledinowski. Rada, przeciwstawiając się interesom rewolucji, otwiera drogę wojskom Kaledina.

Wzbraniając przejścia innym wojskom, staje ona po stronie haniebnego zdrady rewolucji. Gdyby Rada miała poprzeć Kaledina, rząd nie zawahał się wypowiedzieć jej bez zwłoki wojnę.

Teraz zaś Rada pełnomocników ludowych wobec powodów przytoczo-

nych stawia narodom Ukrainy następujące pytania:

1. Czy republika zobowiąże się do zrzeczenia z wszelkich próby otwarcia frontu bez zgody szefa naczelnego dowództwa wojskowego.

2. Czy republika zobowiąże się nie przepuszczać więcej żadnych wojsk, maszerujących w kierunku Donu i Uralu lub innych miejscowości.

3. Czy rada zobowiąże się zaprzestać wszelkich prób rozbrajania pułków rad i „czerwonej gwardii“ na Ukrainie i czy zwróci im natychmiast odebraną broń?

Jeżeli w ciągu 48 godzin nie nadodzie zadawalająca odpowiedź, rada pełnomocników ludowych będzie uważała radę za będącą na stopie otwartej wojny przeciwko władzy rad w Rosji.

Rada pełnomocników ludowych.

Telegramy.

Kardynał Czernech o stanowisku Papieża.

WIEDEN. — Jak donosi e. i k. Biuro korespondencyjne, kardynał arcybiskup Czernech przybył do Wiednia i przyjęty był przez cesarza na posłuchaniu. Zapytany, czy należy się spodziewać jeszcze jednej noty Papieża w sprawie pokoju, kardynał odpowiedział:

„Jak się zdało, niema powodu, aby Papież zwracał się jeszcze raz do mocarstw centralnych, boć odpowiedziały już szczegółowo na ostatnią notę papieską. Z drugiej strony mocarstwa koalicji nie odpowiedziały wcale na tę notę, wobec czego i tu niema powodu do dalszych kroków dyplomatycznych. Natomiast nie jest wyłączone, że w przemówieniu gwiazdkowym do kardynałów Papież wyrazi raz jeszcze poglądy swój na sprawę pokoju“.

Rekowania pokojowe.

WIEDEN, 19.12. — Z wojennej kwatery prasowej donoszą:

C. i k. naczelna komenda wojskowa deleguje, jako swego przedstawiciela przy rozpoczynających się w Brześciu Litewskim w dniach najbliższych rekowaniach pokojowych generała-marszałka polnego Csicsorics v. Sassany, dowodzącego 25 korpusem armji.

Towarzyszyć mu będą pułkownik sztabu generalnego Herman Pokorny, major sztabu generalnego Edmund Gleize v. Horstenau i kapitan korwety Olaf Wulff, oraz osobisty adiutant generała porucznik Uman. Marszałek polny v. Csicsorics uda się dziś po południu do Brześcia Litewskiego.

Dzienniki zaznaczają, że marszałek polny Csicsorics brał udział w wojnie rosyjsko-japońskiej po stronie rosyjskiej, jako oficer austro-węgierskiego sztabu generalnego.

BERLIN, 19.12. — Komunikują, iż po stronie niemieckiej w rekowaniach w Brześciu Lit. biorą jeszcze udział: były minister spraw wewnętrznych dr. Klemens Delbrück, zaś z ministerjum spraw zagranicznych dla poparcia sekretarza stanu dr. v. Kühlmanna radcy — v. Rosenberer, v. Stockhammer, Simons i Schüller.

BERLIN, 19.12. — „B. Z. am M.“ dowiaduje się, że skład bułgarskiej delegacji pokojowej w Brześciu Litewskim będzie następujący:

Kierownikiem delegacji będzie minister sprawiedliwości Popow; towarzyszyć mu będą: generalny sekretarz ministerjum spraw zagranicznych i pełnomociony minister Korsov, poseł i konsul generalny w Budapeszcie Stojanowicz. Pierwszy sekretarz bułgarskiego poselstwa w Berlinie dr. Anastasow (złoty przesa ministrów Radosławowa) i pełnomocnik bułgarskiej kwatery głównej pułkownik Ganczew, któremu towarzyszyć będą dwaj rzeczoznawcy wojskowi. Delegacja bułgarska przybędzie w piątek.

Polacy wobec rekowań pokojowych.

BERLIN, 19.12. — „Krenzzeitung“ donosi z Wiednia: Ze strony polskiej zwrócono się do rządów w Wiedniu i Berlinie z prośbą, aby dopuścić do pertraktacji pokojowych przedstawicieli narodu polskiego.

Rezolucja w tej sprawie jeszcze nie nastąpiła.

Z Koła polskiego w Wiedniu.

KRAKÓW. — Z Wiednia donoszą do „Głosu narodu“: Związły komunikat o przyjęciu prezydium Koła polskiego u monarchy niewiele powiada. Zapytani członkowie prezydium niewiele zdradzili z treści posłuchania. Pierwszemu zwrócono się z prośbą o audjencję w sprawie dziś już nieaktualnej. Wiceprezes Głabiński, przemawiając do monarchy, zatytułował go cesarzem pokoju, co monarcha przyjął z zadowolaniem do wiadomości. Co do sprawy polskiej, nie padły podczas audjencji żadne wiążące słowa.
Książka dra Delbrücka i Helffericha.

BERLIN, 19.12. „Voss. Zeitung“ pisze: Były minister spraw wewnętrznych, dr. Klemens Delbrück, przebywa obecnie w Brześciu Litewskim. W sferach politycznych utrzymuje się mniemanie, iż dr. Delbrück współdziała przy rekowaniach pokojowych, jako doradca ze strony Niemiec w sprawach ekonomicznych.

Były wicekanclerz, dr. Helfferich, któremu powierzono za zadanie zbadanie zaradnień gospodarczych, związanych z zawarciem pokoju, zamieszkuje obecnie na biura większe apartamenty przy ulicy Unter den Linden 78. Dodano mu radcę tajnego Alberta.

Briand za pokojem?

GENEWA, 19.12. „Populaire du Centre“ notule pogłosko, że Briand zamierza zerwać z hasłem prowadzenia wojny „do końca“, a właściwie „bez końca“ i opowiedzieć się wyraźnie za polityką Caudaux, ta jest za zawarciem pokoju na drodze porozumienia.

Pod zarzutem zdrady staru

GENEWA, 19.12. — „Journal de Geneve“ donosi, że Clemenceau wdrożył przeciw 67 deputowanym do Izby, postępowanie o zdradę stanu, aby w ten sposób w zarzuku zgłuszenia ruch pokojowy we Francji.

O republikę rumuńską.

SZTOKHOLM, 19.12. — „Dagbladet“ Petersburski donosi, że Jassy znalazł się w rękach silnego oddziału wojsk bolszewickich.

Deputacja maksymalistyczna udała się pod silną eskortą do mieszkania króla Ferdynanda i zażądała od niego natychmiastowego ogłoszenia zupełnej amnestji oraz przekazania władzy narodowej, w przeciwnym bowiem razie nastąpi to drogą przemusową przy pomocy Rosji.

HOTEL MANTEUFEL. - RESTAURACJA.

Wykwintna kuchnia. Obiady z 5-ciu dań 5 marek.

Poleca wina: **Hiszpańskie. Koniaki kuracyjne oraz Stare Węgierskie**
Kościuszkowskie.

J. PETRYKOWSKI.

Telegramy własne

Wyjazd Pokrowskija do Brzeska.

AMSTERDAM, 19.12. (w.) Z Petersburga donoszą: Rektor uniwersytetu moskiewskiego, Pokrowski, udał się do Brzeska Litawskiego, w celu wzięcia udziału w portretach czołowych.

Wymiana jeńców cywilnych.
BERLIN, 19.12. (w.) — „Nordd. Allg. Ztg.“ pisze w sprawie uwolnienia internowanych niemców z Tabory, co następuje:

Zabrani przez wojska belgijskie, a następnie internowani we Francji, jeńcy cywilni z niemieckiej Afryki wschodniej zostali wypuszczeni na wolność i przybyli do Szwajcarii.

Do niemiecki wydał jednośno za...
... w Holandii belgijskiej, oraz osadzone w Niemczech kobiety i dzieci zostały zwolnione z przymusowego pobytu.

W powyższym zakończeniu tej sprawy wielką zasługę przypisać należy nunciaturowi papieskiej w Monachium, która pośredniczyła w staraniach stolicy apostolskiej, oraz królowi hiszpańskiemu.

Nowy rekord lotniczy.
BERLIN, 19.12. (w.) — Lotnik wojskowy kapitan Hans Hesse przeleciał drogą powietrzną przestrzeń z Berlina do Mossulu w ciągu 34 godzin.

(Mossul jest stolicą sandżaku jeżo nazwy nad Tygrysem, niedaleko od Bagdadu).

Manewry nurkowców niemieckich.

BERLIN, 20.12. (w.) — Według informacji „Voss. Ztg.“ — z Kadyksu otrzymano doniesienie, że cieżcina Gibraltarska roi się od niemieckich łodzi podwodnych. W tych dniach zauważono również nurkowca pod Kan Searfal.

Zdrowienie łodzi podwodnych.

WASZYNGTON, 19.12. (w.) — Łódź ter. Nurkowców amerykańskich „F. III“ zetknął się w dniu 17 b. m. na wodach amerykańskich z inną łodzią podwodną „F. III“ i zatonął, przy czem zginęło 19 ludzi załogi.

Pierwsza lekcja tańca

dla zupełnie początkujących — odbędzie się w piątek, 21 stycznia o godz. 7 m. 30 wiecz., w czwartek zaś, dn. 20 b. m. odbędzie się pierwszy wykład w „komplecie uczniowskim“.

Kandydaci, zapisani na I-szy kurs, proszeni są o zgłoszenie się przed tym terminem do kancelarii szkoły w celu załatwienia formalności wpisowych.

Zapisy na II kurs przyjmowane są w dalszym ciągu.

Cegielniana 10

WITOLD LIPINSKI.

Towarzystwo Ubezpieczeń

„POLONIA”

w Warszawie

zatwierdzone dnia 15 września 1917 roku

Kapitał zakładowy **Mk. 5,000,000.**

Zarząd Towarzystwa stanowią: prezes — **Władysław Kiślański**, Vice prezes — **Henryk Grotzman** i członkowie **Władysław Braunstein**, **Bohdan Broniewski**, **Robert Geyer**, **Antoni Gintowt**, **Edward Heiman**, **Wilhelm Hordliczka** i **Józef Pfeiffer**.

Dyrektor Zarządzający Towarzystwa **Edward Missuna**.
Vice-Dyrektor Towarzystwa **Stefan Gielg**.

Towarzystwo „Polonia“ przyjmuje do ubezpieczenia:

I. **W dziale ubezpieczeń od ognia** wszelkiego rodzaju mienie ruchome i nieruchome, a mianowicie: budynki mieszkalne, gospodarcze i magazynowe, budynki, maszyny, urządzenie i towary fabryk i zakładów przemysłowych, spiżarnie i składy wszelkich towarów, ruchomości domowe, oraz majątek rolny.

Towarzystwo wynagradza, straty powstałe wskutek pożaru, wybuchu, gazu świetlnego i uderzenia pioruna, chociażby wybuch gazu i uderzenia pioruna pożaru nie spowodowały, a także zwraca wszelkie straty, poniesione wskutek zlania wodą, zniszczenia lub uszkodzenia ubezpieczonych przedmiotów przy gaszeniu ognia i ratowaniu mienia.

II. **W dziale transportów** ubezpiecza: wszelkiego rodzaju statki, barki, frachty, przedmioty przewożone drogą lądową i wodną, oraz wszelkie towary które podczas transportowania mogą ulec stracie lub zaginięciu.

Centralne biuro Zarządu Towarzystwa mieści się w Warszawie przy placu Wareckim pod Nr. 3.

Inspektorat Łódzkiego Okręgu pod kierunkiem p. inż. **Eugenjusza Patka** mieści się przy ulicy Piotrkowskiej 150.

Przedstawicielstwa i agentury we wszystkich miastach Królestwa Polskiego.

Zarząd Stow. Polskich Kupców i Przemysłowców Chrz.

w Łodzi,

podaje do wiadomości, że z dniem 7 stycznia 1918 r. otwiera Szkołę Handlowo-Niedzielno-Wieczorową dla praktykantów, pracujących w Przemśle i Handlu. Zapisy przyjmuje kancelaria stowarzyszenia Aleja Kosciuszowska Nr. 17, II piętro, od dnia 19 b. m. do 22 b. m. włącznie; od godziny 7-ej do 8-ej wieczorem. 3

Podaję do wiadomości Szan. Odbiorców, że w dniu 15-ym grudnia r. b. otworzyłem przy ulicy **Piotrkowskiej Nr. 101**

Handel Win i Skład Towarów Kolonialnych.

Polecam się łaskawym względom Sz. Klienteli i proszę o udzielanie mi nadal dotychczasowego zaufania.

Teodor Wagner

skład główny ul. Piotrkowska Nr. 213
filje „ „ „ 101.

Warszawskie Akcyjne Towarzystwo Pożyczkowe

na zastaw ruchomości

(Lombard Akcyjny)

Oddział I-szy ul. Zachodnia Nr. 31,
Oddział II-gi ul. Passaż Majera Nr. 11 (Stenkiewicza 23).

zawiadamiają, iż dnia 24 b. m., to jest w dniu wigilijnym, biura czynne będą tylko od 9 rano do godziny 12 w południe.

Zarząd Łódzkiego oddziału Związku Zawodowego Robotników i Robotnic Przem. Metalowego w Królestwie Polskim podaje niniejszym do wiadomości członków związku, że w niedzielę, dn. 23 grudnia r. b. o godz. 9 z rana, w sali jadalni fabryki Ludwika Gajera (ul. Piotrkowska № 295) odbędzie się:

Walne Zebranie sprawozdawcze,

z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie i wybór Prezydium. 2. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zebrania. 3) Sprawozdanie ze Zjazdu Delegatów. 4) Wybór Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego. 5) Wolne wnioski. Przy wejściu na salę, jako legitymacja, służyć będzie książeczka członkowska.

Prosimy członków związku o punktualne i konieczne przybycie.
ZARZĄD

Za kilka fenigów nowa bluzka
Farba dla użytku domowego **PALATYN** do farbowania wszelkich starych rzeczy: ubrania, garnitury i t. p.
Żądać tylko z firmą **BIAŁOGORSKI i S-ka** Cegielniana № 49.

Mk. 1.50
PUD SUCHYCH ŁUPANYCH PIENKOW
K. KAWECKI i S-ka
Przejazd 42/44. Poczta 42/44.

Rejent

Władysław Nedrzecki

otworzył kancelarię w Łodzi przy ul. Średniej pod 3.

Resztki na Gwiazdkę!

Flanelse kolorowe po 3 Marki
Barchany „ 3 „
Surowy-barchan „ 3 „
Korcik 2-wu arszyn. „ 7,50 „
Wełna 2-wu arszyn.
batyst, satyna, całgi, prześcieradła, ręczniki i inne.

Konstantynowska № 3, w podwórzu. drugi dom od Nowego Rynku.

Akuszerka

z dyplomem Cesarskiej Akademii medycznej w Piotrogradzku, praktykująca 20 lat, przyjmuje dla pań przyjezdźni: osobny lokal — Piotrkowska 132 m. 14 —

OGŁOSZENIA DROBNE:

A.A.A.A.!! Elektro-technik poszukuje wszelkie roboty, wchodzące w zakres elektrotechniki. Wszelkie reparacje, zakładanie dzwonek Władysław ul. Cegielniana № 33 front II piętro.

Akuszerka **Maria Kubiśka** przyjmuje ul. Piotrkowska № 199 — 7.

Adolf Bauer zgubił paszport niemiecki, wydany w Żelowie.

Feliks Grabarczyk zgubił paszport niemiecki, wydany w Pabjanicach.

Hendri Jedwab zgubił paszport niemiecki, wydany w Pabjanicach.

Jenny w Łodzi zakład reparacyjny garderoby używanej: prania, młouje, odświeża, czyści, pierze chemicznie i farbnie garderoby męskiej. Roboty wykonywa starannie, szybko i tanio. Poleca Sortownia Chrześcijańska Piotrkowska 174.

Józef Szernyński zgubił paszport niemiecki, wydany z gm. Wola Weżykowa.

Maria Bauer zgubiła paszport niemiecki, wydany w Żelowie.

Mieble z kilku pokoi sprzedam oraz kasę ogniotrwałą: Piotrkowska № 189 — 9.

Rachela Baruch zgubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi za № 665312.

Stanisław Grelus zgubił paszport niemiecki, wydany w Pabjanicach.

Samul Hochman zgubił legitymację, wydaną dla 5 osób z 9 uciążkami wraz z dwiema kartami bez cukru serii 67.

Weronika Grochulska zgubiła legitymację chlebową dla 5 osób wydaną z uczestką przy ul. Ciemnej.

Władysław Wiśniewski zgubił paszport niemiecki, wydany w m. Łodzi.

Zaginął pies biały szpic średniej wielkości Proszę odprawdzić za wynagrodzeniem. Wólczańska № 129. Reznar. Ostrzeżenie przed nabyciem.

Ważna potrzebna wypracowana paniątka do sklepu rzeźniczego z niemieckim językiem. ul. Brzezińska № 36

Potrzebne zaraz 10-14 POKOJÓW

na biura dla Magistratu blisko Piotrkowskiej ulicy od Rynku do ulicy Przejazd.

Oferty należy składać w Wydziale VIII Magistratu, Nowy Rynek № 14, pokój 30.

Magistrat

Wydział Kwaterunkowy.

Poszukuje się zdolnych **ślusarzy** do robót precyzyjnych

i tokarzy

Placa od sztuki. Zarobek dobry. Zgłaszać się ulica Piotrkowska 217 w portierni

Tow. Akc. J. JOHN